

Inicijativa za transparentnost sistema krivičnog pravosuđa u Crnoj Gori

TUŽILAŠTVA

METODOLOGIJA

1. Analiza pravnog okvira

Izradi metodologije prethodila je detaljna analiza pravnog okvira vezana za rad sistema krivičnog pravosuđa u Crnoj Gori. Analiza pravnog okvira je obuhvatila propise koji se tiču načina funkcionisanja institucija koje su obuhvaćene monitoringom kao i onih propisa koji se direktno tiču njihove transparentnosti. Pored analize domaće legislative urađena je i analiza međunarodnih standarda i primjera dobre prakse u vezi sa transparentnošću rada organa koji učestvuju u krivičnom postupku.

U Crnoj Gori, inicijalno je analizirano 26 zakonskih i podzakonskih akata. Nakon toga, zakoni i ostali pravni akti koji su identifikovani kao relevantni za monitoring su detaljno analizirani sa ciljem da se dobije jasna slika o obavezama institucija koje se tiču transparentnosti. Legislativa koja je analizirana uključuje: Zakonik o krivičnom postupku Crne Gore, Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, Zakon o sudovima, Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, Krivični zakonik Crne Gore, Uredba o načinu vođenja kaznene evidencije, Zakon o državnom tužiocu, Zakon o sudskom savjetu, Pravilnik o unutrašnjem poslovanju državnog tužilaštva, Sudski poslovnik, Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o slobodnom pristupu informacijama, Kodeks sudijske etike, Ustav Crne Gore, Zakon o potvrđivanju Konvencije o pružanju međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, Vodič kroz sudove Udruženja sudija Crne Gore, Vodič kroz krivični i građanski postupak Udruženja sudija Crne Gore i pravilnici o anonimizaciji podataka. Konačno, analiza je uključila i međunarodne preporuke i standarde međunarodnih organizacija poput Savjeta Evrope, DCAF-a (The Geneva Centre for Democratic Control of Armed Forces), IFES-a – International Foundation for Electoral Systems i sl.

2. Metodologija monitoringa

Metodologija monitoringa razvijena je u saradnji sa ekspertima iz akademskih institucija kao i u konsultaciji sa iskusnim advokatima i sudijama.

U fokusu monitoringa je transparentnost, kao jedan od osnovnih preduslova borbi protiv korupcije. Monitoringom CDT želi da podstakne saradnju i konstruktivan dijalog sa institucijama krivično-pravnog sistema i doprinese transparentnijim sudskim postupcima, poboljšanom pristupu pravdi i kvalitetu sudskog postupka, kao i povećanju povjerenja javnosti u pravosudni sistem. S obzirom

na činjenicu da je ovo prvo istraživanje ovog tipa, iz širokog spektra tema odabrali smo tri na koje se treba fokusirati: javnost u radu, dostupnost informacija o radu i budžetska transparentnost. Ove teme smo zatim operacionalizovali u niz mjerljivih indikatora.

U okviru prve dimenzije **javnost u radu** istraživali smo da li su dostupne informacije o radu tužilaštava na osnovu kojih je moguće upoznavanje sa načinom funkcionisanja, na osnovu koji je moguće pratiti i procijeniti kvalitet njihovog rada a takođe smo htjeli da provjerimo u kolikoj mjeri se primjenjuju pravila vezana za slobodan pristup informacijama a ispitivali smo mogućnost fizičkog pristupa prostorijama tužilaštva.

Kod **dostupnosti informacija o radu** željeli smo da utvrdimo na koji način tužilaštva informišu građane o svom radu to jest da li ih uopšte informišu, na koje načine građani mogu da stupe u kontakt sa tužilaštvima kada žele da se interesuju za njihov rad ili za neki konkretan slučaj a istraživali smo i da li tužilaštva sprovedu monitoringe o izvještavanju medija i da li imaju te vrste izvještaja. Akcenat je takođe stavljen i na **budžetsku transparentnost**, jer smo željeli da vidimo da li se tužilaštva trude dovoljno da približe građanima budžetska dokumenta.

2.1. Obuhvat

Monitoringom su obuhvaćena sljedeća tužilaštva: 13 Osnovnih tužilaštava, 2 Viša tužilaštva i Vrhovno državno tužilaštvo.

Tabela 1.1. Osnovna i viša tužilaštva obuhvaćena monitoringom

13 Osnovnih tužilaštava	<i>Osnovno tužilaštvo Ulcinj, Osnovni tužilaštvo Herceg Novi, Osnovno tužilaštvo Kotor, Osnovno tužilaštvo Plav, Osnovno tužilaštvo Rožaje, Osnovno tužilaštvo Cetinje, Osnovno tužilaštvo Bar, Osnovno tužilaštvo Bijelo Polje, Osnovno tužilaštvo Kolašin, Osnovno tužilaštvo Berane, Osnovno tužilaštvo Nikšić, Osnovno tužilaštvo Pljevlja, Osnovno tužilaštvo Podgorica.</i>
2 Viša tužilaštva	<i>Više tužilaštvo u Podgorici i Bijelom Polju</i>

Indikatori su formirani u periodu septembar - novembar 2013. godine.

2.2. Izvori podataka

Za tužilaštva smo imali 34 indikatora. Svaki indikator je nosio 1 bod ukoliko je zadovoljen, odnosno 0 bodova ukoliko nije zadovoljen.

Podaci su prikupljeni naprednim pretraživanjem službenih Internet stranica. Na ovaj način provjeravali smo koliko su institucije otvorene i da li ističu na Internetu informacije od značaja za građane.

Monitoring će biti upotpunjen indikatorima koje nijesmo bodovali a koji će poslužiti kako bi dopunili postojeće informacije i kako bi rezultati monitoringa ali i zaključci bazirani na njemu pružili jasniju sliku o stanju u institucijama. Pomenuti indikatori će se nalaziti u predlogu praktične politike u kojoj će se prezentovani rezultati i preporuke za poboljšanje stanja.

Tabela 1.2.

Prikaz broja indikatora i izvora informacija

Ukupno indikatora	Web indikatora	Upitnik	Teren
34	26	5	3

2.3. Prikupljanje podataka

Monitoring je izvršen u periodu januar-mart 2014.

Većina informacija je prikupljena pretraživanjem internet stranica tužilaštava, kao i putem upitnika.

Informacije nijesmo tražili putem zahtjeva za slobodan pristup informacijama, već redovnim putem, zato što je za ocjenu transparentnosti od izuzetnog značaja i provjera spremnosti tužilaštava da dobrovoljno odgovori na upite.

CDT se u svom radu drži principa transparentnosti tako želimo da i kompletan proces ovog monitoringa učinimo transparentnim za sve zainteresovane strane. U skladu sa tim, izradili smo poseban veb sajt sa svim indikatorima, rang listama i relevantnim dokumentima. Postavljanjem cijelog monitoringa na veb sajt postićemo provjerljivost istraživanja jer će podaci biti dostupni institucijama i svim zainteresovanim građanima.